

Warszawa, 29-10-2020

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**
Jan Nowak

DOL.401.521.2020.WL.PM

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SPS-WP-020-130(5)20
Data wpływu 29.10.2020r.

Pan

Dariusz Salomończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

ul. Wiejska 4/6/8

00-902 Warszawa

elektroniczna skrzynka podawcza ePUAP

/KSRP/SkrytkaESP

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z korespondencją z dnia 21 października 2020 r. (znak: SPS-WP-020-130(4)/20) przekazującą do zaopiniowania rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – **Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw**, organ nadzorczy przedstawia opinię w sprawie projektu ustawy z punktu widzenia przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.¹⁾), dalej: RODO. Jednocześnie Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych dziękuje za przedstawienie mu projektu do zaopiniowania przez Sejm, gdyż nie nastąpiło to na żadnym z dotychczasowych etapów prac legislacyjnych.

1. W związku ze zmianą mocą art. 1 projektowanej ustawy art. 217 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, z późn. zm.), w pierwszej kolejności rodzi się pytanie czy projektodawca dokonał oceny projektowanych rozwiązań w ocenie skutków dla ochrony danych (art. 35 RODO), w zakresie ich wpływu na prywatność osób. Zgodnie z deklaracją projektodawcy zawartą

¹⁾ Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2.

Urząd Ochrony
Danych Osobowych
ul. Stawki 2
00-193 Warszawa

tel. 22 531-07-20
www.uodo.gov.pl

w uzasadnieniu projektu ustawy, celem zmiany przepisów jest umożliwienie wydawania zaświadczeń w postaci elektronicznej opatrzonych kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną, co ma znacząco usprawnić procedury wydawania zaświadczeń z Krajowego Rejestru Karnego a także zaświadczeń wydawanych przez inne organy administracji publicznej. W obecnym stanie prawnym jedynym sposobem skutecznego wydania zaświadczenia w formie elektronicznej jest opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Nowe brzmienie art. 217 § 4 KPA, nadawane przez art. 1 projektu ustawy, stanowi, że zaświadczenie wydaje się w formie dokumentu elektronicznego, jeżeli zażąda tego osoba ubiegająca się o zaświadczenie. W takim przypadku zaświadczenie jest opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną. O ile pozytywnie należy ocenić umożliwienie używania dla podpisania zaświadczenia wydawanego w formie dokumentu elektronicznego pieczęci elektronicznej (w której, oprócz nazwy podmiotu i jego danych weryfikacyjnych, takich jak numer NIP i numer REGON, zawarte są dane osób reprezentujących określoną jednostkę organizacyjną podmiotu, którego pieczęć dotyczy, ale bez danej o tak szczególnym charakterze, jaką jest numer PESEL), to pogłębionej analizy wymaga analogiczne unormowanie w zakresie podpisu zaufanego oraz podpisu osobistego. Należy zwrócić uwagę, że certyfikaty zarówno podpisu osobistego, jak i podpisu zaufanego, obligatoryjnie zawierają numer PESEL (w przypadku kwalifikowanego podpisu elektronicznego numer PESEL jest jednym z dopuszczalnych identyfikatorów i może być w nim umieszczany fakultatywnie). Konstrukcja projektowanego art. 217 § 4 KPA, która w równoważny sposób traktuje kwalifikowany podpis elektroniczny, pieczęć elektroniczną, podpis zaufany oraz podpis osobisty, może doprowadzić do sytuacji, w której organy administracji publicznej zamiast wydawać swoim pracownikom kwalifikowane podpisy elektroniczne albo pieczęcie elektroniczne (narzędzia te są odpłatne), w celu wydawania zaświadczeń, zaczną wymagać od nich posługiwania się podpisem zaufanym i podpisem osobistym. W przypadku tych ostatnich dwóch narzędzi nie ma możliwości wyłączenia numeru PESEL z certyfikatu podpisu, co stwarza zagrożenie dla prywatności osób, za względu na – będące konsekwencją takiego rozwiązania zobligowanie do ujawniania i dalszego posługiwania się identyfikatorami osobistymi (PESEL) dla celów służbowych. PESEL jest unikalnym identyfikatorem osoby niosącym szereg informacji m.in. o wieku i płci. Ujawnienie numeru PESEL osobie niepowołanej może rodzić ryzyko kradzieży tożsamości. Dodatkowo, art. 87 RODO wymaga by przy określaniu szczególnych

warunków przetwarzania krajowego numeru identyfikacyjnego lub innego identyfikatora o zasięgu ogólnym ustawodawca używał wyłącznie takich rozwiązań w przepisach prawa, które zagwarantują zachowanie odpowiednich zabezpieczeń praw i wolności osoby, której dane dotyczą, jakie przewidują przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Ze względu na wskazywany brak oceny skutków nie wydaje się, aby projektodawca dokonał ważenia interesów pomiędzy celami projektowanych zmian a prawami osób, których dane dotyczą, tj. nie wykazał niezbędności przyjmowanych rozwiązań z uwzględnieniem ww. zabezpieczeń praw wynikających z RODO.

Powyższe rozwiązanie musi być dodatkowo przeanalizowane w świetle zasady minimalizacji danych, wyrażonej w art. 5 ust. 1 lit. c RODO², z racji braku niezbędności wskazywanego przetwarzania numeru PESEL służącego celowi identyfikacji osoby fizycznej, zbędnego dla wydawania zaświadczeń przez organ. W świetle obecnego brzmienia art. 22¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320) brak jest także podstaw do wymagania przez pracodawcę od pracownika ujawniania swojego numeru PESEL poprzez podpisywanie dokumentów elektronicznych (w tym przypadku zaświadczeń).

Analogiczna uwaga odnosi się do art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1158), wprowadzonego przez art. 2 pkt 3 lit. d projektu ustawy, zgodnie z którym informację o osobie oraz informację o podmiocie zbiorowym doręczane za pośrednictwem systemu teleinformatycznego w odpowiedzi na zapytanie lub wnioski opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem osobistym, podpisem zaufanym osoby upoważnionej do ich wydania albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną.

2. Zgodnie z art. 2 pkt 3 lit. d projektowanej ustawy, dodającym w art. 20 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym nowy ust. 4 do informacji o osobie i informacji o podmiocie zbiorowym, sporządzonych na podstawie danych zgromadzonych w Rejestrze, udzielanych na żądanie, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio. Należy zwrócić uwagę, że ust. 1 i 2 określają m.in. zakres danych o osobie jaki jest udostępniany z KRK na podstawie zapytania oraz wniosku. Przepisy ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym powinny zatem określać również enumeratywnie zakres danych udostępnianych na podstawie żądania, tak jak ma to miejsce w przypadku wniosku i zapytania. Rozwiązanie takie jest zdecydowanie bardziej przejrzyste z punktu

² Zgodnie z zasadą minimalizacji danych dane osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane.

widzenia procesów przetwarzania danych, tym bardziej, że proces udostępniania danych z KRK na podstawie żądania będzie wysoce zautomatyzowany i zgodnie z nowoprojektowanym art. 20 ust. 6 opatrywany kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną. Projektowany przepis powinien być zatem dostosowany do zasady zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości wyrażonej w art. 5 ust. 1 lit. a RODO³ oraz zasadą minimalizacji danych wyrażonej w art. 5 ust. 1 lit. c RODO.

3. Zgodnie z art. 2 pkt 4 projektowanej ustawy, zmieniającym art. 21 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia: 1) sposób zakładania konta użytkownika i konta instytucjonalnego oraz sposób i tryb udzielania informacji o osobach i o podmiotach zbiorowych, udzielanych na zapytanie lub wnioski za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, 2) sposób i tryb udzielania informacji o osobach i o podmiotach zbiorowych, udzielanych na żądanie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w tym dane, jakie należy wskazać w żądaniu udzielania informacji o osobie lub podmiocie zbiorowym, a także zakres informacji o osobie lub podmiocie zbiorowym udzielonej w ten sposób. Zarówno sposób i tryb udzielania informacji o osobie jak i zakres informacji o osobie lub podmiocie zbiorowym powinny – ze względu na kształtowanie ich mocą praw i obowiązków - zostać uregulowane w przepisach rangi ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym nie zaś aktu wykonawczego. Jest to szczególnie istotne w kontekście uwagi drugiej organu nadzorczego, odnoszącej się do problemu odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących danych udostępnianych na podstawie wniosków i zapytań do nowej instytucji żądań. Należy przy tym zwrócić uwagę na sensytywność danych o karalności, które podlegają szczególnemu reżimowi ochrony na podstawie art. 10 RODO. Projektowany przepis jest tym samym niezgodny z zasadą zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości wyrażoną w art. 5 ust. 1 lit. a RODO oraz zasadą minimalizacji danych wyrażoną w art. 5 ust. 1 lit. c RODO.

W stosunku do wszystkich unormowań projektowanej ustawy powstaje zatem uzasadnione pytanie, czy projektodawca przeanalizował aspekty planowanego przetwarzania w ocenie skutków dla ochrony danych, której wymaga art. 35, w szczególności ust. 10 RODO, tj. w związku z przyjmowaniem podstawy prawnej dla przewidywanych projektowanymi przepisami prawnymi operacji przetwarzania danych osobowych, w tym w zakresie numeru PESEL, gdyż nie ma o tym mowy w uzasadnieniu do projektowanej ustawy. Uwagi Prezesa

³ Zgodnie z zasadą zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości dane osobowe muszą być przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą.

Urzędu Ochron Danych osobowych mają charakter ekspercki, ale ich uwzględnienie zagwarantuje pełne dostosowanie projektowanych przepisów do wymogów RODO.

Z wyrazami szacunku,
Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych
Jan Nowak
/ - podpisano elektronicznie/